

UMUTSUZLAR PARKI

Edip Cansever (1928-1986) İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu'ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı'daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar antikacılık yaptı... Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte "İkinci Yeni"nin öncü şairleri arasında anılan Cansever'in ilk kitabı *İkinci Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemice de olsa alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini de taşıyan *İkinci Üstü*'nden sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde "Garip Şiiri"nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni'ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan "Masa da Masaymış Ha" adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, "dramatik şiir" in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*'la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*'ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*'la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan "yenilgi"nin ardından yeniden bireyselle dönüştür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlkyaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu "içe kapanış"ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever'in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları:

- Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri (iki cilt, 2005)
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar (2009)
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) (2009)
Ben Ruhi Bey Nasılım (2016)
Çağrılmayan Yakup (2018)
Kirli Ağustos (2019)
Umutsuzlar Parkı (2020)

- Doğan Kardeş:
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler (2008)

EDİP CANSEVER

Umutsuzlar Parkı

Şiir

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5531
Şiir - 393

Umutsuzlar Parkı / Edip Cansever

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi, Birlik Caddesi, No: 26, Acar Binası
34524, Haramidere - Beylikdüzü / İstanbul
Telefon: (0 212) 422 18 34 Faks: (0 212) 422 18 04
www.acarbasim.com
Sertifika No: 44977

1. baskı: Yeditepe Yayınları, Aralık 1958
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Ocak 2020
ISBN 978-975-08-4652-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

UMUTSUZLAR PARKI

Amerikan Bilardosuyla

Penguen

11 • I

12 • II

13 • III

14 • IV

15 • V

Çember

19 • I

20 • II

21 • III

22 • IV

23 • V

24 • VI

25 • VII

26 • VIII

28 • IX

30 • X

Umutsuzlar Parkı

33 • I

34 • II

36 • III

37 • IV

38 • V

39 • VI

40 • VII

44 • VIII

47 • IX

52 • X

53 • XI

55 • XII

57 • XIII

60 • XIV

61 • ÇOĞULLAMA

62 • ÇOĞULLAMA

63 • ÇOĞULLAMA

Sığınak

67 • I

68 • II

69 • III

70 • IV

71 • V

72 • VI

74 • VII

75 • VIII

Yayın notu: Edip Cansever'in *Sonrası Kalır I* içinde yer alan bu kitap yayına hazırlanırken, 1958 Yeditepe Yayınları baskısı esas alınmıştır. Yazarın yazım tercihleri korunmuştur.

Umutsuzlar Parkı

Amerikan Bilardosuyla Penguen

I

Elleri el gibi kocaman
 Beyazda bir nokta gibi kocaman
 Kocaman boşluğun küçülttüğü her şey gibi
 Biriyle kendini artırıyor durmadan
 Biriyle koyunlar gibi güdüyor ötekini
 Ayaklarını gizliyor bir köpekle
 Evine dönerken sonsuza geçen
 Göğü kullanıyorken maviye
 En kesin fırınlar gibi kızararak
 Günümüzden sesler alıyor – sesleri
 Devamlı, gülünç, acısız
 Acımaktan kurtulmuş yerlerine
 Sonra duvardan duvara çizilerek
 Ölü bir korkunçluğu taşıyor
 Sen, hey, duvarlar dibi öldürülmek!
 En yeni tam–tamları dünyamızın
 Ya da kendiyle bırakılması insanın
 Sizi
 Sizleri selâmlıyor işte

Doğrusu elinizden ne gelir ki
 Siz dolgun yaşamaya bakın günleri

II

Çıkacaksınız çıkın daha karar vermediniz mi?
Baktıkça bakıyorsunuz kendinize
Yetişir! bu da hiç konuşmayan adam yapıyor sizi
Körükler, dev kapılar, balık solungaçları gibi
Emiyor sizi yalnızlık
Kurtarıp rahata geçirin ellerinizi
İşte bir kadın kadına geçiyor yürürken
Sizi alıyor, sizi ölçüyor, sizi yapıyor kendinize
Açığa koyuyor sizi
Bilip de söyleyemediklerinizi
Eve dönmeyi, yemek yemeyi, uykuya dalmaları
Bana sorarsanız ters çevirin uykuları
Alın şu adını “ben” koyduğunuz geceyi
Bakinca göreceksiniz, daha bakınca bir ötekini
Geceler, işte geceler
Gündüzler, işte gündüzler
Beyaza siyah penguen sürüleri gibi

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

III

Bu gözler onunla az mı yaşadınız gözleri
 Bu dudaklar onunla az mı seviştiniz
 Bana kalırsa gözleri saklamalı
 Eliniz yok mu, bastonla iş görmeli
 Ya da boşluğa takılmış bir eldiven
 Asılın, kurtarın hemen
 Az şey mi kurtarıp rahat etmek
 Ellerle gözleri.
 Bir penguen
 Nişanla pengueni
 Siz kırmızı yerler, kırmızı saçlar severdiniz
 O penguen
 Bir anahtar, bir pencere, bir horoz tüyü
 O penguen
 Çay masaları, öğle yemekleri, gezintiler
 O penguen
 Ölmek mi diyoruz, susturun ölümleri
 O penguen
 Penguen penguen
 Hiçlikle kesilen tahin helvaları gibi
 Güneşi eriten çocuk başları gibi
 Bir tramvay gibi; günümüzde köşe başları yapan

Serüvenler, hafta tatilleri
 Portakal suları gibi içmeyle erkekleşen
 Penguen
 Vur düşür pengueni

Ama elinizden ne gelir ki
 Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

IV

Her evde bir çekirdek gibi insan ağaçları
İnsan elleri
O penguen
Penguen penguen
Soğuk su tadında kadın yüzleri
Bir eski havada belirsizliğe giden
Dörtmala atlar gibi bitmezlik içinde
Örülmeden kazağınız
Dokunmadan çorabınız işte
Hayata yerleşen peşin iplikler gibi
Sevinme iplikleri
Kıskançlık iplikleri
Beni biliyorsunuz ya, öyle sakin
İplikleri
Penguen penguen
Vur düşür pengueni
Ama nasıl, daha karar vermediniz ki

Doğrusu elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

V

Siz değil, o kadar ayrı gidiyor ki sizden
 O ne mi, yaşadıklarınız belki
 Bir umut oluyorlar sizden önce
 Bir aşk, kahveye vurmuş asker ağızları gibi
 Siz sabahları şehirlere bakarsınız
 Siz sabahları dünyaya bakarsınız şehirlerden
 Bir deniz, bir itfaiye eri
 Bir pencere sokağa girdi girecek
 Damları çiziyor istemenin elleri
 Bir çocuk kiremitlerle karışıyor
 Cam kırıklarıyla bir kedi
 Bir vapur girintiler yapıyor anılarda
 Yaşamının hızları gibi
 Eski bir gündüzü açıyor bacaklarınız
 Ve elleriniz
 Sevişenleri avlıyor bir bitmeyende
 Ölüler gülüyor ölüler
 Kırın şu sürahileri!
 Soğukta durdurulmuş boyunlar gibi
 Ve işte
 Sizi gösteriyor sizi
 Bu yoksulluk odası

Bu kupkuru tahta
 Tahtaya geçiyor düşünme sürüleri
 Bir yağmur bir yağmur

Ama elinizden ne gelir ki
 Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.